

безпеки як складової економічної стійкості країни, але й значущістю складових декарбонізації у промисловій політиці Європейського Союзу.

Тож, основними практичними результатами функціонування платформи «Зроблено в Україні» для вирішення завдань забезпечення економічної стійкості країни на підставі збереження та розвитку виробничого потенціалу можуть стати:

- пошук бізнес-партнерів, встановлення бізнес-зв'язків для збільшення локалізації виробничої діяльності;
- напрацювання готових актуальних галузевих бізнес-кейсів для сприяння вирішенню проблем, пов'язаних зі зміною регіональних чинників промислового розвитку та необхідністю реорганізації енергетичного сектора, вугільної промисловості, здійсненням справедливої трансформації вуглецевозалежних регіонів та реорганізації промислової діяльності підприємств, розташованих на цих територіях;
- розробка нових програм підтримки виробників, планів розвитку переробної промисловості, удосконалення і розширення локалізації, сприяння доступу до дешевих кредитів і страхування воєнних ризиків;
- сприяння в отриманні доступу до фінансування, зокрема, до міжнародної грантової підтримки мікропідприємництва та малого підприємництва; надання консультаційних послуг з питань ділового адміністрування;
- розробка програм стимулювання попиту на товари українських виробників, зокрема закупівлю товарів вітчизняного виробництва, у т.ч. в рамках оборонних закупівель;
- просування українського продукту на світових, зокрема європейських товарних ринках.

Запропоновані переліки напрямів діяльності та структурних елементів платформи не є вичерпними. Вони мають переглядатися й розширюватися, виходячи зі змін безпекових та економічних умов, необхідності вирішення конкретних завдань, що постають перед владою та економічними суб'єктами. Тому Всеукраїнська економічна платформа «Зроблено в Україні» має стати гнучким управлінським інструментом, а її адаптивність має забезпечуватися максимальною інклюзивністю формування концептуальних підходів та механізмів функціонування платформи як на етапі її започаткування, так і в подальшому.

1. Про Всеукраїнську економічну платформу «Зроблено в Україні»: Указ Президента України від 26 січня 2024 р. № 31/2024. URL : <https://www.president.gov.ua/documents/312024-49569>.

2. Про невідкладні заходи із забезпечення економічної безпеки на період дії правового режиму воєнного стану: рішення Ради національної безпеки і оборони України від 23 січня 2024 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001525-24#Text>.

3. Про Раду з підтримки підприємництва в умовах воєнного стану: Указ Президента України від 26 січня 2024 р. № 30/2024. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/30/2024#Text>.

УДК 330.3:338.245

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/226-228

Світлана ХАМІНІЧ

професор кафедри аналітичної економіки та менеджменту
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор економічних наук, професор

ЕКОНОМІЧНА СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ У СУЧАСНОМУ ВИМІРІ

У сучасному глобалізованому світі поняття національної безпеки стає все більш багатограним і включає різні аспекти, у тому числі економічні. Економічна складова національної безпеки відіграє ключову роль у забезпеченні стабільності та процвітання держави. Однак у сучасному вимірі ця складова стикається з низкою проблем та викликів, що потребують комплексного підходу та пошуку ефективних рішень.

Однією з основних проблем, з якою стикається економічна складова національної безпеки, є глобалізація. Глобальна економіка створює загрози та виклики, такі як фінансові кризи, транснаціональна злочинність, незаконна міграція та навіть тероризм. Економічна вразливість перед зовнішніми загрозами може серйозно підірвати стабільність держави та її безпеку.

Іншою проблемою є нерівномірний економічний розвиток усередині країни. Нерівність доходів, відсутність рівних можливостей та доступу до економічних ресурсів можуть призвести до соціальної напруги, внутрішніх конфліктів і навіть зниження якості життя, що негативно позначається на національній безпеці.

Важливим аспектом економічної складової національної безпеки є енергетична безпека. Залежність від імпорту енергоресурсів, особливо з країн із політичною нестабільністю, створює вразливість та ризики для національної безпеки. Диверсифікація джерел енергії, розвиток альтернативних джерел енергії та енергозбереження стають важливими стратегічними напрямками для забезпечення енергетичної безпеки.

Серед перспективних підходів до вирішення проблем економічної складової національної безпеки слід виділити зміцнення регулювання фінансових ринків та банківської системи для запобігання фінансовим кризам, реалізацію програм боротьби з нерівністю та створення рівних можливостей, а також інвестування в наукові та технологічні інновації для підвищення конкурентоспроможності економіки.

Важливим аспектом є розвиток міжнародного економічного співробітництва та створення системи взаємодії між державами для вирішення глобальних економічних проблем та загроз.

Отже, економічна складова національної безпеки має вирішальне значення для стабільності та процвітання держави у сучасному світі. Вирішення її проблем та викликів потребує комплексного підходу, активної участі держави та суспільства, а також співпраці на міжнародному рівні. Підтримка економічної безпеки стає невід'ємним елементом загальної системи національної безпеки у сучасному вимірі [1].

Для ефективного управління економічною складовою національної безпеки необхідно вжити низку заходів та розробити стратегії, спрямовані на вирішення існуючих проблем та забезпечення сталого розвитку економіки.

Першим кроком має стати зміцнення державного управління економікою. Це включає створення ефективних механізмів контролю за фінансовими ринками, розробку та реалізацію антикризових заходів, а також підвищення прозорості та відповідальності в економічній політиці держави. Державні інститути повинні активно втручатися в економічні процеси, щоб запобігти виникненню криз та мінімізувати наслідки у разі їх виникнення [2].

Другим важливим аспектом є розвиток людського капіталу. Інвестиції в освіту, охорону здоров'я та соціальний захист сприяють підвищенню продуктивності праці, зниженню нерівності та підвищенню рівня життя населення. Це також сприяє формуванню стабільного суспільства та зміцненню соціальної бази національної безпеки.

Третім аспектом є розвиток реального сектора економіки. Стимулювання інновацій, розвиток малого та середнього бізнесу, підтримка традиційних галузей економіки та розвиток нових перспективних секторів сприяють диверсифікації економіки та зниженню залежності від окремих галузей чи ресурсів.

Четвертим важливим напрямком є розвиток міжнародного економічного співробітництва. Глобальні економічні проблеми, такі як зміна клімату, боротьба з пандеміями, боротьба з тероризмом та міжнародна торгівля, вимагають спільних зусиль усіх країн. Розвиток міжнародного економічного співробітництва сприяє створенню сприятливих умов для сталого економічного розвитку всіх країн та забезпечує їхню національну безпеку.

Зрештою, необхідно приділяти увагу захисту економічних інтересів держави на міжнародній арені. Це включає захист від недобросовісної конкуренції, боротьбу з економічними санкціями та створення сприятливих умов для залучення іноземних інвестицій.

Слід наголосити, що економічна складова національної безпеки відіграє ключову роль у забезпеченні стабільності та процвітання держави. Вирішення існуючих проблем та реалізація перспективних стратегій потребує спільних зусиль держави, бізнесу та суспільства на всіх рівнях. Тільки у такий спосіб можна забезпечити стійке та безпечне майбутнє для всіх громадян.

Крім того, важливо враховувати та керувати роллю інформаційних технологій в економічній безпеці. З розвитком цифрової економіки та збільшенням обсягів онлайн-

транзакцій з'являються нові виклики, пов'язані з кібербезпекою та захистом даних. Кібератаки на банківські та фінансові системи, великі корпорації, а також державні інфраструктури можуть завдати серйозної шкоди економіці та національній безпеці загалом. Тому розробка та реалізація ефективних механізмів кіберзахисту стають необхідністю.

Варто також звернути увагу на питання екологічної стійкості та ресурсного забезпечення. Загрози зміни клімату, виснаження природних ресурсів та екологічні катастрофи можуть мати серйозні економічні наслідки та загрожувати національній безпеці. Тому реалізація стратегій щодо екологічної модернізації, енергоефективності та сталого використання ресурсів стає невідкладним завданням для забезпечення економічної стабільності та безпеки.

Нарешті, важливо наголосити на значенні освіти та розвитку людського капіталу як основи економічної безпеки. Інвестиції в освіту, науку та інновації сприяють підвищенню продуктивності праці, конкурентоспроможності економіки та адаптації до умов, що змінюються. Забезпечення доступу до високоякісної освіти та професійної підготовки, а також створення умов для розвитку талантів та інновацій є важливими складовими стратегії національної безпеки в економічному вимірі.

Більш того, у світлі сучасних викликів економічній безпеці, таких як зміни клімату, пандемії, терористичні загрози та кібератаки, необхідно також враховувати аспекти економічної стійкості та готовності до кризових ситуацій. Підтримка резервів як у фінансовій, так і в ресурсній сферах відіграє ключову роль у мінімізації потенційних збитків від економічних криз [3].

Для досягнення національної безпеки в економічній сфері також необхідно вести активну роботу щодо протидії корупції та економічній злочинності. Незаконні дії, такі як відмивання грошей, контрабанда та хабарництво, не тільки завдають шкоди економіці, а й підривають довіру громадян до державних інституцій та правової системи.

У контексті глобальної економіки та торгівлі також важливо враховувати питання міжнародної торгівлі та економічного партнерства. Розвиток справедливих та взаємовигідних торговельних відносин сприяє зміцненню економічної безпеки та створенню сприятливих умов для економічного зростання та розвитку.

У сучасному світі, де кордонів майже немає та економіки стають все більш взаємозалежними, існує необхідність у розробці та реалізації міжнародних стандартів та правил, які сприяють зниженню ризиків та конфліктів в економічній сфері. Це включає роботу над міжнародними угодами з торгівлі, інвестицій, захисту прав інтелектуальної власності та інших аспектів економічної діяльності.

У глобалізованому світі економічна безпека стає все більш складним та багатограним завданням, що потребує комплексного підходу та співробітництва на багатьох рівнях. Вирішення економічних проблем та викликів необхідно здійснювати з урахуванням інтересів держави, бізнесу та суспільства загалом, зважаючи на глобальні тенденції та виклики сучасної епохи.

Вирішення проблем економічної складової національної безпеки потребує комплексного підходу, що включає управління фінансовими ризиками, розвиток інфраструктури кібербезпеки, підтримку екологічної стійкості та інвестування в людський капітал. Тільки такий підхід дозволить забезпечити стабільність, процвітання та захист інтересів держави в умовах сучасної глобальної економіки.

Таким чином, вирішення проблем економічної складової національної безпеки потребує комплексного підходу, що включає управління фінансовими ризиками, розвиток інфраструктури кібербезпеки, підтримку екологічної стійкості та інвестування в людський капітал. Тільки такий підхід дозволить забезпечити стабільність, процвітання та захист інтересів держави в умовах сучасної глобальної економіки.

1. Хамініч С. Ю. Інституціональні засади економічної безпеки України в умовах війни. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Економічні науки». 2023. № 2 (70). С. 69–75.

2. Кондратенко В. М. Стратегічні пріоритети забезпечення економічної безпеки України в умовах глобалізації. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2021. Вип. 1. С. 8–14.

3. Іваненко О. В. Аналіз сучасних загроз економічній безпеці України. *Економіка та держава*. 2021. Вип. 5. С. 44–47.